

TLAČOVÁ SPRÁVA

27. septembra 2022

Odborné vzdelávanie pod záštitou zamestnávateľov napreduje, dokumentuje to úspešný príbeh duálu

Zamestnávatelia za ostatných 10 rokov výrazne pozdvihli kvalitu odborného vzdelávania na Slovensku. Oživujeme a do života uvádzame podnikové školy, nadpodnikové vzdelávacie centrá či talentcentrá. Vidieť za nami množstvo aktivít, vďaka ktorým sa duálne vzdelávanie v spoločnosti uchytilo a je významnou koncepčnou reformou školstva, ktorá sa úspešne rozvíja a pokračuje. Našou víziou je prepojiť s trhom práce všetky školy. Chceme sa zamerať na vysoké školstvo, celoživotné vzdelávanie a obnovenie prognóz na trhu práce.

O potrebách a lepšom nastavení systému vzdelávania na Slovensku sa dnes diskutovalo na 8. ročníku konferencie „...aby každý absolvent mal uplatnenie...“, ktorú zorganizovali stavovské a profesijné organizácie združené v Rade zamestnávateľov pre odborné vzdelávanie a prípravu (RZOVP). Prítomní reprezentanti ministerstiev, zamestnávateľských združení, škôl a samosprávnych krajov na konferencii hľadali riešenia pre čo najzmysluplnejšie uplatnenie mladých ľudí na trhu práce. Zároveň sa zamýšľali nad tým, prečo vzdelávanie stráca v spoločnosti svoju hodnotu a ako tento trend zmeniť. Ako zástupcovia stavovských a profesijných organizácií sme presvedčení, že len spoločným úsilím štátu, samospráv a firiem sa nám podarí zvýšiť jeho spoločenskú hodnotu.

Zamestnávatelia sú hnacím motorom odborného vzdelávania

Podujatie pripomenulo významný míľnik - 10 rokov od vzniku prvého neformálneho združenia zamestnávateľov pri Rade vlády pre odborné vzdelávanie a prípravu. Táto platforma stála na začiatku participácie zamestnávateľov na príprave a nastavení systému vzdelávania. Za toto obdobie sa nám podarilo zvýšiť kvalitu odbornej prípravy a dosiahnuť niekoľko významných úspechov, ktoré sú merateľné.

„Uviedli sme do života nadpodnikové vzdelávacie centrá, ktoré môže využívať ktokoľvek v regióne. S kraji postupne otvárame talentcentrá, v ktorých naberá kariérne poradenstvo pre deti aj ich rodičov úplne nový rozmer. Oživilí sme pojem podniková škola, ktorá, áno, je v mnohom podobná tomu, čo sme tu už kedysi mali. My však na podnikové školy nostalgicky nespomíname, ale darí sa sám reálne zavádzať tento inštitút do praxe. A to je veľký rozdiel,“ prezentuje odpočet úspechov zamestnávateľov Alexej Beljajev, prezident Asociácie priemyselných zväzov a dopravy.

Úspešný príbeh duálu

Výsledky duálneho vzdelávania sú vynikajúce. Ukazujú, že prax vo firmách má pre budúce kariérne uplatnenie žiakov veľký zmysel. Počet firiem aj žiakov v duáli sa každoročne zvyšuje.

Aktuálne v ňom máme zapojených viac ako 9 000 študentov. „Absolventi duálu majú nižšiu mieru nezamestnanosti (5,9 %), vyšší podiel pracujúcich v odbore (57 %) a vyššie mzdové ohodnotenie (na úrovni 1 038 eur),“ približuje reálne benefity, ktoré duálne štúdium žiakom prináša, Andrej Hutta, predseda RZOVP a člen Prezídia Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení SR.

Vzdelávanie založené na potrebách trhu práce

Odborne pripravení zamestnanci sú vysoko žiadaní, problémom je ich nedostatok. Potreby trhu práce by preto mali byť pre budúcnosť systému vzdelávania určujúce. „Slúžila ako navigátor pre správne smerovanie žiakov do odborov vzdelávania, kde nájdu svoje budúce uplatnenie. Župám pomáhajú optimalizovať vzdelávaciu kapacitu v súlade s tým, čo naša ekonomika potrebuje. Zamestnávateľom vedia zabezpečiť požadovanú kvalifikovanú pracovnú silu,“ poukazuje na dôležitosť potrieb trhu práce pri plánovaní výkonov škôl Igor Patráš, člen Prezídia Republikovej únie zamestnávateľov (RÚZ) a podpredseda Výboru pre vzdelávanie RÚZ.

Chýbajú prognózy trhu práce

Súčasný technologický vývoj dynamicky napreduje. Odhadnúť, aké znalosti budú študenti potrebovať v horizonte niekoľkých rokov, je dnes veľmi náročné. Voláme preto po zavedení prognóz trhu práce, ktoré nám pomôžu určiť, akých zamestnancov bude potrebovať ekonomika o niekoľko rokov. Tento model sa osvedčil na úrovni stredného školstva, na vysokom školstve sme ho zavedený nikdy nemali. Štátu by pritom pomohol optimalizovať sieť vysokých škôl, hospodárne nakladať s verejnými zdrojmi a produkovať len takých odborníkov, ktorých potrebujeme.

Súčasná realita, žiaľ, ilustruje presný opak. V roku 2020 iba 48 % stredoškolských absolventov pracovalo v optimálnom odbore vzdelania. Približne každý tretí človek s vysokoškolským vzdelaním pracoval v poslednom desaťročí na stredoškolskej pozícii. Riešením by mohli byť zmluvy o obstaraní vo verejnom záujme. „Osvedčilo sa to v doprave, napr. medzi samosprávnymi krajinami a dopravcami, kde kraj si povie, koľko ľudí potrebuje prepraviť. Zastávame názor, že štát by si mal rovnako stanoviť, koľko ľudí potrebuje využiť a v akom odbore. Nechceme meniť ústavné právo na vzdelanie, no štát by mal financovať len také štúdium, ktorého absolventi nájdu reálne uplatnenie,“ vysvetľuje Alexej Beljajev.

Vyššia angažovanosť vo vysokom školstve a celoživotnom vzdelávaní

Slovensko potrebuje významnú reformu vysokého školstva. Problémom je prekvalifikovanosť, veľký počet vysokých škôl a dĺžka štúdia. Zamestnávatelia sa v stredoškolskom duálnom vzdelávaní osvedčili. Od štátu preto dnes žiadame, aby nám s väčšími kompetenciami umožnil vstúpiť aj do prostredia vysokého školstva a celoživotného vzdelávania. „Máme totiž veľký záujem na tom, aby vzdelávací systém fungoval na všetkých úrovniach a prinášal na trh práce kvalitne pripravených absolventov. Je to rovnako dôležité pre nás, zamestnávateľov, ale rovnako aj pre absolventov samotných, aby si po skončení školy našli primeranú prácu, za túto dobrú plácu, a aby si mohli zakladať rodiny a byť celkovo v živote úspešní“ uzatvára Mário Lelovský, predseda výboru pre vzdelávanie RÚZ.